

Aan de directie van de KNAW
t.a.v. Mr. M. Zaanen
Postbus 19121
1000 GC Amsterdam

Brighton, 19 maart 2018

Betreft: Rapport Evaluatiecommissie NIAS

Geachte Mr. Zaanen,

De Wetenschapscommissie van NIAS heeft met instemming kennis genomen van het rapport 'Creativity & Inspiration. The 2017 evaluation of the Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences (NIAS)'.

De kwaliteiten van NIAS worden bevestigd en geprezen. *Research quality* en *relevance to society* worden *world leading* genoemd, en *viability* krijgt een *very good*. Het is mogelijk dat met een betere financiële situatie ook hier een *world leading score* zou zijn gegeven. We komen hier later op terug. De huidige strategie van NIAS, met accent op het realiseren van een "safe haven for curiosity driven research" behoeft geen koerswijziging.

Met de commissie zijn wij van mening dat NIAS een unieke en belangrijke plaats heeft in het Nederlandse wetenschapsbeleid. Nederland onderscheidt zich van andere landen met een topinstituut van deze hoogwaardige kwaliteit. Wij delen de mening van de commissie dat de verhuizing naar Amsterdam naar alle waarschijnlijkheid goed zal uitpakken.

Het rapport signaleert een aantal aandachtspunten voor de toekomst voor NIAS die wij onderschrijven, met name financiële stabiliteit, het vergroten van zichtbaarheid en maatschappelijke relevantie en het verder ontwikkelen van een rigoureuze selectieprocedure die bestand is tegen de toegenomen aanvraagdruk.

Graag reageren wij op de afzonderlijke aanbevelingen van de commissie:

Aanbeveling 1 Selectieproces

Wij onderschrijven de constatering dat het selectieproces kan worden verbeterd en stellen voor dat de directeur wordt uitgenodigd daartoe een voorstel te doen. Wij hebben geen reden om aan te nemen dat de kwaliteit van de reviewers onvoldoende is. De database met beschikbare en geschikte reviewers kan altijd worden uitgebreid: dat is een voortdurend proces.

Wij stellen voor dat de WeCo betrokken wordt in het selectieproces. Wij voeren hierover graag overleg. Meer details onder punt 2.

Wij kunnen ons vinden in de gedachte dat specifieke fellows een uitnodiging zouden kunnen ontvangen. Hierbij zouden wij vooral aandacht willen vragen voor fellows die komen van niet-Westerse landen. Een gericht uitnodigingsbeleid kan hier leiden tot meer diversiteit. Verder heeft het huidige selectiebeleid geleid tot een goede balans, zoals de commissie terecht constateert.

Wij vinden de suggestie om te selecteren op interdisciplinariteit een goede gedachte en zouden willen voorstellen daarover een vraag op te nemen in het reviewformulier en dit als criterium te laten meewegen bij de selectie.

Wij denken verder dat het wel degelijk nuttig kan zijn om groepen uit te nodigen op specifieke thema's. Juist hierover zou de directeur overleg kunnen voeren met de KNAW-instituten.

Aanbeveling 2 Wetenschapscommissie

Uitbreiding van de WeCo zien wij alleen als opportuun wanneer de WeCo inderdaad een rol gaat spelen in de selectie. Bij instelling van een apart selectiepanel komt de WeCo automatisch meer op een afstand te staan. In dat geval zien wij geen argument voor uitbreiding.

De evaluatie beveelt aan een internationale IAS-specialist die op de hoogte is van specifieke problemen van IASs op te nemen in de WeCo. Aangezien de verschillende instituten verschillende procedures volgen en zijn ingebed in een specifieke lokale context denken wij dat het vinden van zo'n specialist moeilijk is. Verworven ervaring met een IAS-instituut (NIAS of anderszinds) zou echter wel een rol kunnen spelen bij de selectie van WeCo-leden. Verder zou een lid van de WeCo kunnen deelnemen aan overleg tussen IASs of gezamenlijk met de directeur jaarlijks een bezoek afleggen bij een van de IASs.

Wij zijn het met de evaluatiecommissie eens dat de instelling van een aparte raad voor selectie de governance onnodig compliceert. Een extra voordeel van betrokkenheid van de WeCo is dat ze meer op de hoogte blijft van de aard en kwaliteit van de aanvragen en daardoor ook haar strategische adviesfunctie beter kan invullen. Een nadeel kan zijn dat de WeCo niet kan functioneren als volledig onafhankelijke bewaker van het selectieproces. Wij denken dat dit met een betere selectieprocedure ook niet nodig is en dat het jaarlijkse overleg tussen KNAW-bestuur en de voorzitter van de WeCo deze rol kan vervullen.

Wanneer de WeCo een rol gaat spelen in de selectie van kandidaten, kan ze niet de instantie zijn waar kandidaten bezwaar kunnen aantekenen. Op dit moment is dit echter ook niet het geval en wij zien geen reden om deze situatie te wijzigen. Hoewel de WeCo niet op de hoogte is van voorbeelden van indieners die bezwaar wilden aantekenen, achten wij het overigens wel degelijk noodzakelijk een adequate beroepsprocedure op te zetten.

Wij kunnen ons vinden in de constatering van dat commissie dat een groot nadeel van het betrekken van de WeCo bij de selectie is dat de werkdruk van de WeCo substantieel zal toenemen en dat uitbreiding met een aantal leden wenselijk is (psychologie, rechten, mediastudies en literatuurwetenschappen worden op dit moment onvoldoende vertegenwoordigd). De toenemende werkdruk dient bestreden te worden met een uitstekende ondersteuning. Hierbij kan de aanpak die NWO volgt als voorbeeld worden genomen. De WeCo zou deze extra taak dan ook alleen op zich kunnen nemen als de NIAS-directeur en KNAW de noodzakelijk ondersteuning mogelijk maken. Die ondersteuning is echter ook noodzakelijk met de instelling van een compleet nieuw selectiepanel.

Het selectieproces betreft niet alleen individuele aanvragen maar ook thema-aanvragen. Wij stellen voor dat dergelijke aanvragen tot stand komen op advies van de directeur in overleg met KNAW-instituten, universiteiten, de WeCo en het KNAW-bestuur.

Dit instrument biedt de directeur de mogelijkheid NIAS te profileren en onderzoek te laten aansluiten bij Nederlandse prioriteiten. Hier zal de WeCo advies geven over mogelijke thema-opties en helpen bij beoordelen van de kwaliteit van de uiteindelijke thema-aanvraag. Themagroepen kunnen ook 2 of zelfs 3 jaar voordat ze bijeenkomen op NIAS worden geselecteerd. Indien het KNAW-bestuur en de NIAS-directeur meegaan in het idee van *commissioned* themagroepen, zal de directeur door het bestuur kunnen worden uitgenodigd met een voorstel te komen. Deze themagroepen zouden ook kunnen worden gevraagd een rondetafeldiscussie te organiseren en een rapport of *research brief* uit te brengen. Dit zal de door de evaluatiecommissie gewenste zichtbaarheid van NIAS verbeteren en de lobby voor NIAS en de relevantie voor de samenleving versterken.

De aanbeveling om interviews onderdeel te maken van het selectieproces vinden wij niet zo'n goed idee. Uiteraard kan dit relevante informatie opleveren, maar de aanvraag- en selectiedruk zijn al hoog en een commissie van experts moet ook zonder interviews fellows kunnen selecteren.

Aanbeveling 3 NIAS als nationaal instituut

Wij zijn het eens met de aanbeveling om geen structurele uitbreiding te zoeken naar de natuurwetenschappen. De gedachte dat het mogelijk is een uitzondering te maken is een goede. Dit zou met name ook relevant kunnen zijn voor themagroepen. Een andere gedachte is dat NIAS wel interdisciplinaire fellows kan proberen uit te nodigen die werken met de technische en natuurwetenschappen. De WeCo deelt de nadruk die de evaluatiecommissie legt op het nationale karakter van het NIAS: naast het uitbaten van de Amsterdamse context, dient het NIAS zich blijvend te richten op het gehele land.

Aanbeveling 4 Financiële stabiliteit

Wij zijn erg gelukkig met de aandacht die de commissie besteedt aan de financiële situatie van NIAS. Binnen de huidige NIAS-budgetten zijn op dit moment geen verdere investeringen mogelijk en er is geen ruimte om tegenvallers op te vangen. Dat achten wij een zorgelijke situatie. Investerings zijn gewenst, met name in de ondersteuning van het selectieproces, het intensiveren van het alumni-beleid, het zoeken naar sponsors (het voorgestelde Friends of NIAS-fonds is een uitstekend idee, maar vergt ook investering) en het verbeteren van het communicatieproces (en eventueel de ondersteuning van een roundtable). Wij stellen voor dat er een lange-termijn financieel plan voor NIAS wordt opgesteld waarin de huidige risico's worden ingeperkt, ruimte wordt geschapen voor meer investeringen en de *viability* op lange termijn het centrale uitgangspunt is.

Aanbeveling 5 Werk meer met Alumni

Wij zijn het van harte eens met de suggestie om een alumni-strategie te ontwikkelen, met daarin de elementen die worden voorgesteld door de evaluatiecommissie.

Aanbeveling 6 Lobby voor het NIAS

Wij zijn het ermee eens dat NIAS zijn draagvlak in het Nederlandse wetenschapssysteem actief moet onderhouden en vergroten. De directeur speelt hierin een sleutelrol, maar ook het KNAW-bestuur kan hierbij worden betrokken. NIAS kan zijn legitimiteit inderdaad vergroten door meer systematisch contact te houden met alumni en de output van fellows en alumni meer zichtbaar te maken, waardoor NIAS meer maatschappelijke zichtbaarheid krijgt.

Aanbeveling 7 Communicatiestrategie en zichtbaarheid

Wij kunnen ons vinden in de aanbeveling dat NIAS meer moet doen om zijn zichtbaarheid te vergroten. Het opstellen van een communicatiestrategie zou hierbij kunnen helpen, alsmede bijvoorbeeld de eventuele aanstelling van een (parttime) communicatiemedewerker.

De WeCo is daarbij van mening dat het aanstelling van een communicatiemedewerker alleen zinvol is wanneer zijn of haar werkzaamheden een sterk inhoudelijk karakter hebben en zijn ingebed in een NIAS-breed gedeelde visie op wetenschapscommunicatie. Deze zou voor ieder project een uitgangspunt kunnen vormen en leiden tot meer *outreach* activiteiten. De communicatiestrategie zou breed ontwikkeld kunnen worden, bijvoorbeeld door actiever de media te benaderen, boekpresentaties te organiseren en door samen te werken met Amsterdamse en landelijke partners die een wetenschappelijke geïnteresseerd publiek weten te bereiken (zoals bijvoorbeeld SPUI25). Ook het werken met alumni moeten ondersteunen, en de maatschappelijke relevantie van het werk dat binnen het NIAS wordt verricht moeten vergroten.

Met vriendelijke groeten,
namens de Wetenschapscommissie,

Johan Schot
Voorzitter